

מדריכה והיא שקיע במחשבת תענוג אפל ומחוספס...
ובמחצית הלילה יוצאים מוראן ובנו ז'אק למסע-היחפושים
אחר מולוי. מוראן מתחיל לחוש בגלגול, וזוהי שמוראן מתחיל
המטומטם לרכוש לו אופניים. דומה שמוראן מתחיל
להימנות למולוי יותר ויותר. קשה לו לנוע, גלגל כראבה
עליו: ...למחלתו בברך החילה לצד העששית. היא
לא היתה אדומה, אף לא נפוחה. שיחקתי בפיקת הברך.
מזכירה דגדגן. במשך כל הזמן הזה נשף בני כמו כלב
ים... אחר-כך, באותו יער שבו סיים מולוי את נדודיו,
נותר מוראן לבדו, אחרי שבנו נטש אותו. המזון אולם,
ודומה שאחז בו טירוף: ...אכלתי פעמים אחדות. ניצלתי
את העובדה שהייתי סוף-סוף לבדי, ורק אלוהים עדי,
ואינתי. איתו רעיון עצמו צץ כנורה באשורו של בני,
והוא התעקב כדי לאזנן. אני מקווה שזה גרם לו תענוג
רב יותר משל...

מוראן לבוש עכשיו כמו מולוי. הוא דומה לו יותר
ויותר. מוראן אינו יודע אם ראה את מולוי, או לא,
ואם הוא עצמו מולוי — או כפילו של מולוי. ואז פוגש
בר שליחו של יוד, ומאבד לו כי שליחו תמה, ועליו
לשוב הביתה. מוראן שוב לביתו הגרוס, ולעופותיו
השחוטים, ומעלה על הכתב את דו"ח כשלונוטיו. מתאר
את העולם-התחתון של הנכאים והמתייסרים, התופת
שהגיון של דרך חזרתו: ...ראעבור בשתיקה על האנשים
הרשעים העל רוחות הרפאים שרצו למנוע ממני את
שיבתי הביתה, ככחולות של יוד... דומה שבתיאורים
אלה מעלה בקט מפיו גופני לבן לפאשיו הגופני,
לתרבות המערבית, שעל מסורתה עלה רק מיפיו גופני
זה, תוך שלילת ערכו של הברש כגוף וחיוק הרוח.
ומוראן מסיים את דו"חו: ...זה הוא שאמר לי להיזן
את הדו"ח. האם פירשנו על דבר שאני יותר חופשי
עכשיו? אני לא יודע. אני אלמד. ואז נכנתי הביתה
וכתבתי. עכשיו הצתה. הגשם מצליף בשממית. לא היתה
חצות. לא ירד גשם.

ד. יוסף ק. לועס פלאפל בפיתה
חלוי, בדומה ליצירות אחרות של סמיאל בקט.
מהווה סאטירה עוקצנית על ריקנות הערכים של המאה
ה-20, תוך לילול בלתי-חידל בתרבות-המערבית כולה.
המלוי של דיעה יציבה על אפרוריות החיים: ...האנשים
מתעדררים, רעניים וערניים, תאבי סדר, ירפי יצדק

האם הפכתי שומר שבת? ... האם יש להפכים עם הסנדלר
האיטלקי לזכא, שלאחר שטרם את עצמי, צלב את
עצמי? ...

הדמויות החיות בשולי האינסוף של בקט, ומתוארות
כנסיכות שאותן נושאת האנושות כולה, הן הצגת תכלית
סיפורית צינית וסאטירית. גיבורי בקט מלגלים על
שיחות רציניות, ומתגדרים במכאוביהם. ביקורת מקימית
שפורטמו על מולוי בעיתונות, העידו על שקידה של
מבקרים וסרטים להוכיח את בקיאותם בהוויתו של עולם,
תוך הדגשת אטימותו למתרחש, או לצורך להתרחש.
בסיפור העברית החדשה, עד שזומה כי עקרונות הסאטיר
ה-20 הודרת מבדל למבקרים אלה כקריטינגטגן, מבלי
להותיר בהם עיקבות או רשמים כלשהם.

עכשיו, עם הופעת מולוי בעיברית, ניתן יהיה לעקוב
בעיניים אובייקטיביות אחר השפעתו של סמיאל בקט
על הפרובינציה התרבותית כאן. כפי שאי-הבנת קאפס
בולטת ביצירות חלק מסופרי "דור-הפלמ"ח", ו"דור-
המדינה" בנוסחה של יוסף ק. לועס פלאפל ובפיתה, לזבש
מינסטי-חאקי וכובע טמבל. כמו מכתביו של הרצוג לסול
בלה, ותמונת מוכב הלכת של מד טאמלר שזוהתו פצעי-
ראי עמוקים בסיפור העיברית, ודאי נזכה בקרוב למאמץ
קולקטיבי בלתי-נלאה, מצידה של ספרותנו, ליצור כל-
מיני "מולואים" מקומיים, אלא שגם אלה יהיו שחורים,
ללא עיברית תרבותית, בעיות המיון שלהם יסבלו מצנזר
הרעצמית של המחברים, והתוצרה-סופי יראה כמו
הגולס-מפראג רוכב על טאנק.

כאן המקום לציין, כי בשנות החמישים וראשית
השישים נעשו בארץ כמה ניסיונות של כתיבת סיפורת
סאטירית, אירונית ואבסורדית, תוך שחיסת פרות קדור
שורת. אלא שניסיונות אלה דוכאו על-ידי המיסוד-הסיפורי
תי ה"אינטלקטואלי" ואניג'ה-טעם, שיתכן כי הביא באני
נותרו לשיחית הסיפורת בארץ, ולהישארותה במיסגרות
מנוונות של סיפורת שאבד עליה הכלח. לסופרים "אינטלק-
טואלים" המעלים גירה בליחות-שבת על מולוי, ומתחילים
בשבת ליצור את דיוקנו המקומי, לא נותר אלא לצטט
מבריו של מוראן, האומר: ...באשר עוד הייתי מגולה
למשני ובגושם, החי לי ידיום לבנות רבנות של אינטלק
מואל... הסיפורת-העיברית עודנה מגולחת למשעי ומבו-
שמת, וידיה לבנות ורכות, והיא אפילו לא אינטלקטואלית.

תובעים את המניע להם. כן, משגינה עד תשע ועד
לצהריים, פה הקטע המסוכן. אבל לקראת הצהריים הם ושבים
שידך, הנוקמים והנטורים שבניהם מרצים הם ושבים
לכתיהם. לא הכל מיעולם אבל עבודה מוכה עשאו, היו
כמה ניצולים, אבל הם אינם מסוכנים, כל איש ואיש
מנה את עכבריו... מולוי מרצה על שהממנים עליו לא
אילפחו כדרך בתי-אולפנה אנגליים ידועים: ...שכן
זה היה מאפשר לי טרם שאני מפגין כפרהמה כמה וכמה
הרגלים הנוכחים אך ורק מהנאת הגוף, כגון, היסוט
כאף, נירוד כביצים! קינח בשוול והשתנה כהליכה...
ה"תרבות" וכל הכרוך בה, מהווים מטרה לחיצו
השנונים: ...וראים שפעם התעניינתי באסטרונומיה.
אני לא מכחיש, אחר כך הניצוליה העתידית לי התכת
וזמן. אחר כך האנתרופולוגיה כלכלה לי קצת בבריאים,
ותרבות אחרות כגון הפסיכיאטריה, שכן כרוכות בה
ולא כרוכות ושבו כרוכות, הכל לפי התגלות האחרונות.
מה שאהבתי באנתרופולוגיה היתה ערצנת השלייה שלה,
להיטטה להגדיר את האדם, כהגדרת האלהים, על דרך
השקפתו של מוראן על "התרבות" זהה,
והוא מספר על בנו: ...אמרת לי שזה היה מספר
חוק בפיסטריוה ובניאוגרפיה. מפני למדתי שקנודם
שוכנת על גדות הבראים... ומעבר לתרבות, מצוי הזילול
בערכי-החסד הנוצריים: כשעבודות פוציאליות תקעות
לכם משנה פדי עבודת תפגור, הינם אין כסף, לדידו זה
ארכסיה, ואתם יכולים להירטע לכם כמה שתרצו. ממילא
הן ירדפו אתכם עד כזן הארמה, עם סם הקאה ביר.
חיל הישע אינו עוב מהן. לא אין דבר העומד בפני
נמילות הסריו, לפי מוסף ידעתי. מטים את הראש,
פושטים זוג ידיים הומות ומפרכסות ואמרים תודה, תודה
גברת, תודה גברת טובה...

ערכי הצרות והתרבות-המערבית, הנם מטרה ברורה
יותר מאשר תופת הבדידות של בן המאה ה-20, בעיני
בקט, וגיבורו מוראן השואל, בתום הרפתקתיו, את
השאלות אמיות שלו: ...מה ערכה של התיאוריה
המוענת כי חווה לא יצאה מצלעו על אדם, אלא מגידול
שמומן הרגל (תחת)? האם הנחש זחל על גחווה,
לא כפי שקבע קובסטר, הלך וקפץ? האם מריה היתה.
ברך האזן, כמענתם של אגונפטי הקורש ואיובא? ...
מה לחשוב על שבעותם של האריום, הנאמרת כשר ימן
מנחת על שריו הקדושים ויר שפאל על אבר הזכרות?...

בחטף

דור דור וניספחיו

ירחון-הסיפורת פרוזה בעריכתו של יוסי קריים (7500 עותקים לחוברת) עומד
לערוך מבצע חסר-תקדים בתולדות עיתונות-הסיפורת-העברית. גליון 12 של הירחון,
העומד להתפרסם בחודש הבא, ובו סכסכים של יוסף מונדי, מירד שיר, יונה
וודך, משה בן-שאול, עמוס קינן ואחרים, יופץ במהדורה בת עשרות אלפי
עותקים, במפעלית-עשייה, יחידות צה"ל, אוניברסיטאות, עיירות-פיתוח וקיבוצים ●
מוסף הסיפורת הברטי טיימס ליטרארי סאפלאנט הקדיש את אחד מגליונותיו האחרונים
למדור נרחב על הסיפורת-העברית (ראה תחזית: העולם הזה 2040) מלבד נוסח אנגלי
מקוצר של מארם עם א.ב. יהושע שערכו עורכי כתיבת-טימן קריאה, מנחם
פרי וניסים קלדרון, וארבעה שירים מאת יהודה עמיחי המתורגמים לאנגלית
ע"י המשורר ביחד עם המשורר הברטי החשוב טר יון, מוצגת הסיפורת העברית
בשדירות פלאקאטית. היועצים-הישראליים של הטיימס ליטרארי סאפלאנט מתעלמים
מהמתרחש בארץ ב-20 השנה האחרונות. מגמה בלמית זו בולטת ברשימה ביקורתית,
יומרנית ורדודה, של עסקן-סיפורת-הפלמ"ח (ש"רני) ברמלי ככותבת "מורשת השירה
העברית", מורשת המחילה בה"נ בילאליק ומסתיימת באמיר גלבוני. המשורר
הישראלי השני המיוצג בגליון, הוא ט. כרמי עצמו, ייצוג מתמיהה עבור משורר שמעודו
לא ניגמה עם הליגות הגבוהות של השירה העברית. בחירה זו מסבירה מדוע ניפקד
בגליון זה מקומם של יוצרים כיונתן רטוש, נתן זך, דליה רביקוביץ, ואחרים
שחונתם על השירה העברית אינו מוטל
בספק ● משורר אחר ששמו מופיע באותיות
קטנות בגליון הוא משה ר"ר, המוכר
בידיעת כרוניקה כי במשך השבוע הראשון
לחודש נובמבר '76, במסגרת אגודת "חייג
שיר" הוא יקרא משיריו למחייגים לסלפון
01-387-4028. איזור חיוג הונדון. אותה
ידעה אינה מציינת כי משה דור מכהן
כניספחית-תרבות של ישראל באנגליה, וב-
דומה לקודמי במישרה זו, הוא דואג למני
יתיו הוא ולא למניותיה של הסיפורת
העיברית. פרט מרגש נוסף, זו הערה מטעם
יועצי-העריכה הישראליים, הניספחת לראיון
המתורגם עם א.ב. יהושע, הערה שמוטב
להביאה במלוואה: ("Shock: The Palmach
companies") was the striking arm of
the Jewish army. It was set up in 1941
and disbanded in 1948 to become part
of the Haganah. The soldiers of the
Palmach were regarded as heroic and
idealistic figures ● מסתבר כי ועדת
החינוך-התרבות של הכנסת ערה למחזלי
המועצה לתרבות ולאמנות בהנהלתה של
הגב' לאה פורת ומתחילה לקבוע קווים
והמלצות, שבעקבותיהם תתגבש מדיניות
מוגדרת ביחס לפעילות התרבותית-אמנר
תית הנתמכת. הוועדה חובעת ממשרד-החינוך

א.ב. יהושע
ראיון בט.ג.ס.

* שירות הקיים ברוב בירות העולם, ובו מחייגים טלפונים ומשוררים קוראים מ-
שיריהם.

והתרבות לקבוע קריטריונים ברורים לפיהם יחולקו תמיכות ומענקים. הוועדה מצפה
שמשרד-החינוך יניח בפניה את המלצותיה בעוד ארבעה חודשים בדיוק.

החאן-טאריש הירושלמי

פיוטר דוסטויבסקי, סופר רוסי אלמוני, חיבר את סיפרו האידיוט במאה שעברה
ברוסיה הצארית. שעה שטרח על עלייה-הגנה של סיפרו, ראה בעיני רוחו את היום
שבו תיגאל יצירתו הלא-נודעת בירושלים, על-ידי המחזאי הישראלי המהולל אילן
רוני, שזכה כבר לעבד את הספר האירופי ונשכח מילכוד *22. דוסטויבסקי שאף
לראות המחזה זו על קרשי להקת החאן הירושלמי.

ואכן, משאת-נפש זו של דוסטויבסקי, מתגשמת מזה כמה שבועות על במה
מסתובבת, שהוקמה במיוחד עבור מחזה זה. עלייתם של שחקני להקת החאן מדי-
ערב על הבמה המסתובבת, מוכיחה שבירושלים קיימת דחית חוקי המשיכה של כדור
הארץ, כך שהכושר הצנטריפוגאלי אינו חל על הבמה-המסתובבת של החאן, והצגת
האידיוט אינה מעופפת לא מחוץ לתחום הסיכוב הצנטריפוגאלי של הבמה המסתובבת.
העם-היושבי-בציון ובתל-אביב אלה היה מתורעד להצגה זו, אילמלא יומרותיה של
הטלוויזיה-הישראלית, להביא למשלמי חצייה-אגרה מדי יום שישו ב.יומן האירועים
השבועיים, קטע כלשהו הדן בחציית-תרבות.

אלא שבין גירסת האידיוט של אילן רוני לבין תרבות, קיים מרחק של שנות-אור.
גם הכתב שהכין את הכתבה, לא טען שההצגה היא תרבות, וגם צילומים בגוף הכתבה
לא בלטו בשמץ של תרבות. אך במקום תרבות הביא הכתב הוריו את מנהל-הלהקה,
ואת מחזיו של דוסטויבסקי, ואיפשר להם לאיים בחוסר-תרבות על ציבור משלמי-
המיסים ולבשר, כי בימים אלה של קיצוץ תקציבים וכו', אם לא יבסדו את להקתם
(המסובסדת כבר בכמה מאות אלפי לירות) הם יפרקו אותה.

זו הייתה פנייה ביריונית, חסרת-תקדים אפילו במיסגרות התיאטרון-הישראלי,
שהביריונות היא אחת מסימניה-ההיכר שלו. טענת-ההיסוד של ביריוני-תרבות אלה היתה
כי ירושלים ראוייה לתיאטרון-רפרטוארי (הכוונה לתיאטרון המעלה רפרטואר דומה
לזה של הבמה והקאמרי וסוג הפסדים וסובסידיות בדומה להם) ואם לא, ירושלים
לא תהיה על מפת התיאטרון המסובסדים. מנהל-הלהקה, המופקד על כספי משלמי
המיסים, הודיע בעוות-מצח כי הוא השקיע בהצגת האידיוט את כל משאבי להקת
החאן, כאמצעי-לחץ להשגת המטרה הקדושה של הכנסת ירושלים למפת התיאטרון-
הרפרטוארי-המסובסד.

כתבה-הטלוויזיה הוריו לא טרח כלל לבדוק את העובדות-האמנותיות, במתכוון או
שלא במתכוון, והחטיא את המטרה, הוא לא ציין ששמה של להקת החאן עלה באחרונה
בוועדת-החינוך של הכנסת, על אי-פירסום מיכרו למישרת מנהל-אמנותי ** על שאלות
הנשאלות מטעם אנשי-התיאטרון לפרט כמות המודעות שמפרסמת להקת זו בעיתונות
היומית (שעה שגדולי התיאטרונים מפרסמים הצגות במודעות משותפות, מפרסמת
להקת החאן מודעות בשטח העולה בהיקפו על זה של כל התיאטראות גסי-חזק), והשאלה
החשובה ביותר היא: הרפרטואר הדליל של להקה זו.

צחוק הגורל הוא, שמנהלי החאן הירושלמי, מודעים לשיטה, והשיטה היא פשוטה:
אם אתה צועק ומאיים — אתה מקבל — והם יקבלו, מפני שהם מאיימים.

* מילבד גירסתו המקורית של אילן רוני למילכוד 22, מצוייה גירסה נוספת
לתיאטרון, פרי-עטו של מחבר מילכוד 22 יוזף הלר, הקרוייה "אנו הפצצנו את
הגינהום, החדש".

** המנהל-האמנותי האחרון בעל-הכיסורים היה הבמאי מייקל אלפרדט, שהועבד
וירד תן הארץ. אלפרדט היה זה שהעלה, בעזרת רעיונותיו התיאטרוניים, את שם
להקת החאן לכותרות, ומאז הטבחנו בו הלהקה איבדה את מחויבותה.

מגזין תרבותי עם תמונות וטקסטים. כותרות: "מגזין תרבות", "מגזין תרבות", "מגזין תרבות".